

6. GELİN ÇİÇEĞİNİN TARİHÇESİ

6.1 EVLİLİK, GELİN VE GELİNLİK

Evlilik, iki kişinin aile kurmak üzere kanunların uygun gördüğü şekilde, ruhen ve bedenen bir ömür boyu sürecek şekilde biraraya gelmesidir. Medeni hukuk ve tarihte evlenmenin amacı, müstakbel eşlerin devamlı bir yuva kurmak için yaptıkları karşılıklı tahahütlere resmi bir nitelik kazandırmaktır. Nitekim, insan topluluklarının çoğunda, evlenme vardır ve dünyaya çocuk getirilmesi, bunların korunması ve eğitilmesi amacıyla eşlerin bir araya gelmesi olarak kabul edilmiştir. (www.tr.wikipedia.org)

Gelin, evlenmek üzere hazırlanmış, süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadındır. Bir kız nişanlandığı andan itibaren oğlan evi tarafının gelinidir. Düğün günü evlilik törenine hazırlanmış, süslenmiş kıza da gelin denir. Evlenip yeni evine giden bir kız, koca evinde bir süre evin gelini muamelesi görür. Evlenme çağına gelen kızlar, içinde buldukları yörenin gelenek ve inançlarına göre gelin olurlar. (www.tr.wikipedia.org)

TARİHÇE

İlkel çağlarda, özellikle totem inançlarına bağlı klan düzeninde gelin olan kız totemini değiştirir, kocasının totemine bağlanırdı. Bu yüzden gelin törenleri totem inançlarına bağlanarak yapılan dinî tören niteliğindedir. Eski türk topluluklarında da bir obadan başka obaya giden gelin için düzenlenen törenler böyle bir nitelik taşırdı. İslamiyet'ten sonra gelin törenlerine bu dinin kuralları hâkim oldu, fakat eski çağlardan süregelen bir çok husus da tutuldu. (www.tr.wikipedia.org)

GELİNLİK

Gelinlik, gelinin düğün töreninde giyinmesi için hazırlanan özel giysidir. Geleneksel gelin giyimi yörelere göre biçim, renk, baş süslemeleri yönünden farklılık gösterir. Eski İstanbul düğünlerinde gelinlik üzeri küçük pullar ve incilerle süslü beyaz tül gömlek, bilekten büzgülü bol, kadife ya da atlastan yapılmış işlemeli şalvar ve üzerine giyilen değerli kumaşlardan, işlemeli ve kenarları sırma harçlarla süslü uzun kollu, yenleri diz

kapağının altına değin inen entari ya da üç etekten oluşurdu. Bele altın, gümüş ya da değerli taşlarla süslü kemer takılır, ayaklara beyaz güderiden, inci ve sırmayla işlenmiş çedek giyilirdi.

Günümüzde batı etkisi ile hemen hemen her kesimde modanın biçimlendirdiği çeşitli modellerde beyaz gelinlik ve duvağın kullanılmasına karşın, Anadolu' nun gelenek selliğini koruyan yörelerinde geleneksel gelin giyiminin sürdürüldüğü görülmektedir.

Gelinlik türk folklorunda temizliği, el değmemişliği simgeler. Bu nedenle özellikle gelenekselliğini koruyan yörelerde ölene değin saklanır; başkasına verilmez.

6.2 GELİNLİK AKSESUARI OLAN GELİN EL ÇİÇEĞİ HAKKINDA

Gelinliği tamamlayan buketler gelinliğe ayrı bir renk katar. Saflığı, masumiyeti temsil ettiğine inanıldığından beyaz güller gelin buketlerinde en çok tercih edilen çiçeklerdendir. Gelin buketi yapma ve canlı çiçek olarak iki şekilde hazırlanabilir. Yapma çiçekler daha çok saklanmak amacı ile tercih edilmektedir. Ancak günümüzde canlı çiçekler tercih edilmeye başlanmıştır. Gelin el çiçeğinin ne zaman kullanılmaya başlandığı tam olarak bilinmemektedir. “Seninle çok mutlu olacağız” anlamına gelmektedir.

Gelin el çiçekleri hakkında özellikle bizim kültürümüzde bazı inanışlar bulunmaktadır. Bu inanışlar hakkında bilgi verelim:

6.3 GELİN ÇİÇEĞİNE AİT İNANIŞLAR

Gelin Çiçeğinin Havaya Fırlatılması: Düğün töreninin sonunda gelin, buketini bekar arkadaşlarına fırlatır. Gelinin fırlattığı buketi yakalayan kişinin şanslı olduğuna ve kısa sürede onun da evleneceğine inanılır.

Gelin Çiçeğine Tel Bağlanması:Kültürümüzde yer alan bir diğer inanışta Telli Babadır. Gelin olacak kız Telli Babaya gider ve telli babanın tellerinden bir tane alarak adak adar ve bu teli gelin çiçeğine takar. Evliliğin iyi gitmesi ve uzun sürmesi için bu şekilde bir inanç vardır. Telli Baba ile ilgili rivayet şu şekildedir:

Telli Baba Türbesi evlenmek isteyen genç kızların türbeyi ziyaret ettikleri ve bu ziyaret sırasında daha önce bırakılmış olan gelin duvaklarından tel alıp hayırlı bir kısmet için dua ettikleri bir türbedir. Dilekleri yerine gelenler Türbeye tekrar gelip bu defa hem duvaklarından tel bırakıyor hem de teşekkür için vaat ettikleri ziyaretlerini yerine getiriyorlar.

Telli Baba Türbesi evlenmek isteyen genç kızların türbeyi ziyaret ettikleri ve bu ziyaret sırasında daha önce bırakılmış olan gelin duvaklarından tel alıp hayırlı bir kısmet için dua ettikleri bir türbe. Dilekleri yerine gelenler Türbeye tekrar gelip bu defa hem duvaklarından tel bırakıyor hem de teşekkür için vaat ettikleri ziyaretlerini yerine getiriyorlar. Telli Babanın hikayesi ise oldukça ilginç. Zamanında tahlisiye memuru olarak görev yapan, gemilere kılavuzluk hizmeti veren görevli bir gün nöbeti sırasında havanın aniden patladığı, denizin kabarıp dalgalandığı anda bir bakmış ki fındık kabuğu misali bir kayık içinde genç bir kızla oğlan dalgalarla boğuşuyor. Çok geçmeden korkulan olmuş kayık devrilmiş, genç kız bir tarafa delikanlı diğer bir tarafa dalgalar arasında bir görünüp bir kaybolmuşlar. Tahlisiye memuru koşmuş kıyıya, atlamış denize genç kızını boğulmak üzere iken yarı baygın halde kurtarıp sahile çıkarmış, delikanlıyı bulamamışlar!. Aradan yıllar geçmiş ve genç kız evlenme çağına gelmiş gelinliği ile şükran borcunu ödemek ve teşekkür etmek için bu mutlu günü yaşamasında borçlu hissettiği tahlisiye memurunun bulunduğu yere gelip kendisini sormuş. Görevliler mezarının bulunduğu yeri göstermişler. Genç kız memurun vefat ettiğini öğrenince çok üzülen mezarı başında ağlamaya başlamış ve telli duvağını mezara bırakıp ayrılmış. Bu hikaye dilden dile anlatılır olmuş, gelinlik çağa gelen kızlar gelinlere yardım elini uzatan Telli Babaya ziyareti o günden sonra bir görev saymışlar. Gelenek günümüzde de devam ediyor. (Bu olay bana Hürriyet Gazetesinde görevli değerli büyüğüm, fotoğraf hocam "Türbeler Araştırması" bulunan gazeteci, rahmetli Sayın Çetin Şencan tarafından aktarılmıştır.)